

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์ : ปัจจัยพื้นฐาน มูลเหตุและผลจากการเข้าสู่อาชีพบริการ :
ศึกษาเฉพาะกรณีอาชีพหัตถเวช (นวดแผนไทย)
ชื่อผู้เขียน : นายรังสรรค์ ชีรเวชเจริญชัย
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา)
ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยพื้นฐาน มูลเหตุที่ส่งเสริมการเข้าสู่อาชีพ และผลที่เกิดขึ้นจากการเข้าสู่อาชีพนวดแผนไทย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้หญิงที่ผ่านหลักสูตรการนวดแผนโบราณวัดโพธิ์และสถานบริการสาธารณสุขจำนวน 150 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

ผู้เข้าสู่อาชีพนวดแผนไทยส่วนใหญ่มีอายุ 20 - 25 ปี มีการศึกษาดำรงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอาชีพรับจ้างก่อนเข้าสู่อาชีพนวดแผนไทย มีสถานภาพสมรส มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 2 ปี มีรายได้ก่อนเข้าสู่อาชีพนวดแผนไทยต่ำกว่า 3,000 บาท แต่เมื่อเข้าสู่อาชีพแล้วจะมีรายได้ 5,000 บาท ขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้เข้าสู่อาชีพนวดแผนไทยที่ทำงานในสถานบริการนวดแผนโบราณวัดโพธิ์ และสถานบริการสาธารณสุขส่วนใหญ่จะไม่ขายบริการทางเพศ

ปัจจัยพื้นฐานและมูลเหตุที่ส่งเสริมการเข้าสู่อาชีพบริการนวดแผนไทย เกิดจากความยากจนของครอบครัว อันเนื่องมาจากความล้มเหลวในการประกอบอาชีพอื่น ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น ความไม่มั่นคงในครอบครัวและปัญหาสามีทอดทิ้ง ความต้องการพึ่งตนเอง ความภาคภูมิใจจากการมีรายได้จุนเจือครอบครัวในการวิกฤตเศรษฐกิจและการได้มีโอกาสสัมผัสกับเครือข่ายคนในอาชีพนวดแผนไทยโดยเฉพาะเพื่อน

ผลอันเนื่องมาจากการเข้าสู่อาชีพนวดแผนไทย พบว่า ผลทางตรง ด้านรายได้ ด้านการมีงานทำ ด้านความรู้ในวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลทางอ้อมด้านการค้าประเวณี ด้านการขาดแคลนแรงงานหญิง ด้านครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย กล่าวคือมีปัญหาบ้างเล็กน้อยจากการเข้าสู่อาชีพนวดแผนไทย ได้แก่ ปัญหาครอบครัว การขาดแคลนแรงงานหญิงและการก้าวเข้าสู่โลกของโสเภณีแอบแฝง